

ES NIEUWS 112

Pensioenfonds PGB goed op weg naar nieuwe stelsel

Tijdens de ALV afgelopen maand gaf Fienke van den Brink, bestuurslid van de VVG-PGB, een presentatie over de stand van zaken bij PGB wat betreft de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. De algemene indruk is dat PGB goed op weg is met deze mega-operatie.

Voor PGB is het een mega-operatie, omdat er meer dan 400 bedrijfstakingen en afzonderlijke bedrijven zijn aangesloten bij het pensioenfonds. Er is één implementatieplan, dat eind maart is ingediend bij De Nederlandsche Bank, en er zijn ongeveer 420 transitieplannen voor elke sector of bedrijf. Deze zijn op de website van PGB te vinden, ook dat van RELX.

PGB zal drie regelingen ondersteunen: de solidaire premiereregeling, de flexibele premiereregeling en voor enkele aangeslotenen, de gesloten regeling (de deelnemers blijven in het huidige stelsel). De gepensioneerden van RELX komen onder de solidaire regeling te vallen. Daarbij blijft veel hetzelfde. Wat anders gaat worden, is dat het pensioen meer gaat meebewegen met de economie. Als het resultaat van de beleggingen negatief is, werkt dat niet in een keer door in de pensioenrechten, maar wordt het uitgesmeerd over maximaal drie jaar, gebruik makend van de solidariteitsreserve.

Om bepaalde leeftijdsgroepen te compenseren die nadeel zouden ondervinden van de afschaffing van de zogenaamde doorsneepremie, wordt 2% van de beschikbare reserve op het moment van overstappen naar het nieuwe stelsel gebruikt. Voor de solidariteitsreserve wordt nog eens 3% tot maximaal 5% apart gehouden, en voor het minimaal vereist eigen vermogen 3%. Al met al is ongeveer 11% nodig bij het invaren. Als de dekkingsgraad bij overgang hoger dan 111% is, wordt het meerdere gebruikt om de pensioenrechten (dus ook de pensioenuitkeringen) te verhogen. Eind april was de beleidsdekkingsgraad rond de 128%, maar we moeten afwachten wat de situatie bij de jaarwisseling zal zijn.

De tijdlijn op weg naar het nieuwe pensioen is als volgt: eerst zul je de komende maand(en) informatie ontvangen over wat er is afgesproken tussen PGB en RELX. In de zomer krijg je een voorbeeld van wat de nieuwe

Fienke van den Brink

regels voor jou betekenen. In het najaar ontvang je een overzicht met daarin een inschatting van je nieuwe pensioen. Je ziet bijvoorbeeld je verwachte pensioen en je krijgt een beeld van hoe je pensioen kan meebewegen met de economie. Op 1 januari 2027 is de verwachte overgang naar het nieuwe pensioen. In het voorjaar van 2027 krijg je tenslotte een tweede overzicht met de bedragen. Dat is geen inschatting meer, het zijn de definitieve bedragen die vanaf dan voor jou gelden. Eventuele verschillen met eerdere schatting van de bedragen worden met terugwerkende kracht verrekend.

IN DIT NUMMER

Dagje uit	2	Algemene Ledenvergadering	5
Commentaar Jeroen	2	Elsevier - Advertentieacquisitie	6/7
Op bezoek bij Paul Mostert	3	Geschiedenis Elsevier 1	8

Dagje uit 26 augustus

De Dagje Uit commissie bestaat dit jaar uit: Ilma Aaftink, Joke Zwetsloot, Herman Engelen en Ger de Rooij. De commissie heeft ervoor gekozen het Dagje Uit nu eens niet de een of andere stad te bezoeken maar de natuur. Op woensdag 26 augustus aanstaande brengen wij namelijk een bezoek Nationaal Park De Hoge Veluwe.

Het programma begint van 10:30 tot 11:30 uur met ontvangst in het Park Paviljoen met koffie en gebak. Daarna tot 13 uur bezoek aan het park op eigen gelegenheid (zie onder voor suggesties).

Van 13 tot 14 uur is de lunch in het Park Paviljoen. Daarna weer parkbezoek op eigen gelegenheid. Tot slot van 15:30 tot 17:00 uur een borrel in het Park Paviljoen.

Voor degenen die per openbaar vervoer reizen, staat op het station Ede-Wageningen een bus klaar voor vervoer naar het Park Paviljoen (gratis). Deze bus vertrekt om 10:15 uur van het station en zal om 17:00 uur het vervoer terug naar het station verzorgen.

Suggesties voor invulling van de dag

Alle suggesties zijn ook geschikt voor degenen die minder mobiel zijn.

- Bezoek aan het Museonder. Deze permanente tentoonstelling geeft je een inzicht wat er zoal onder en boven de grond groeit en leeft op de Veluwe. Het museum is op loopafstand van het Park Paviljoen en de toegang is gratis.
- Vanaf het Park Paviljoen zijn diverse wandelingen uitgezet van verschillende lengte
- Ook op het plein voor het Park Paviljoen staan fietsen ter beschikking om het Park per fiets te verkennen.
- Op loop- en fietsafstand bevindt zich het Kröller-Müller museum met een beeldentuin en een rijke collectie aan kunst.

Een dezer dagen zult u een uitnodiging voor het Dagje Uit ontvangen.

Hoofdredactie: Jeroen Hogendorp
Eindredactie: Elly Tjoa
Vormgeving: Jos Wachelder
Bijdragen: Willeke van Cattenburch, Hiske Gerbrandy, Ed Vermij.
Redactieadres: Rustenburgh 15, 1111 VD Diemen, T: (06) 801 55 332 E: redactie@vgeo.nl
Website: www.vgeo.nl
Vragen of mededelingen? Als er veranderingen optreden, bijvoorbeeld door verhuizing of overlijden, kunt u dit kenbaar maken bij onze penningmeester Herman Engelen,

Vechtensteinlaan 60, 3601 CL Maarssen.
T: 0346-566350 E: penningmeester@vgeo.nl

Voor zaken betreffende bestuur en organisatie kunt u contact opnemen met de secretaris, secretaris@vgeo.nl.

Lidmaatschap en contributie: VGEO-leden betalen jaarlijks €14,- contributie. Een vrijwillige verhoging van dit bedrag wordt zeer op prijs gesteld.

COMMENTAAR

Jeroen Hogendorp

Nadat zij vorig jaar op de Algemene Ledenvergadering een toelichting had gegeven over het nieuwe pensioenstelsel, heeft Fieneke van den Brink ook op de ALV van dit jaar weer een duidelijke presentatie gegeven over de vorderingen van en verwachtingen over de invoering van het nieuwe stelsel. Aan de hand daarvan, en gebruik makend van het ruime aanbod van informatie die op de website van Pensioenfonds PGB te vinden is, heb ik het openingsartikel op pagina 1 geschreven. Hopelijk is dat van nut voor diegenen die niet op de LAV aanwezig konden zijn.

Hoewel Paul Mostert al enkel jaren lid is van het bestuur van onze vereniging, was hij nog niet aan de beurt geweest voor de rubriek "Op bezoek bij...". In het begin had Paul wel een eigen rubriek, "Elsevier van analoog naar digitaal", maar van een interview met hem was het nog niet gekomen. Het was dus volkomen terecht dat Hiske Gerbrandy besloot daar verandering in aan te brengen. Het resultaat kunt u op de volgende pagina's aantreffen.

Onze columnist op de achterpagina, Ed Vermij, heeft besloten een korte geschiedenis van het bedrijf Elsevier te schrijven. Het eerste deel daarvan valt op pagina 8 te lezen.

Contributie s.v.p. overmaken op ING-rekening NL27 INGB 0000 100 802. t.n.v. Vereniging van Gepensioneerden Elsevier-Ondernemingen. Nadere informatie: Herman Engelen, E: penningmeester@vgeo.nl

De volgende Nieuwsbrief verschijnt augustus 2026. Kopij moet uiterlijk 7 augustus binnen zijn.

ES NIEUWSBRIEF

Op bezoek bij... **Paul Mostert**

Ter voorbereiding op het bezoek lees ik [Hiske Gerbrandy, red.] de prachtige levensloop die Paul zelf op de website van VGEO heeft geplaatst bij het aanvaarden van zijn bestuurslidmaatschap (zie onze website onder Bestuur). Ik kies daarom bij dit bezoek voor een andere aanpak: ik stel gerichte vragen naar aanleiding van zijn beschrijving. En dan met name over de zaken waar hij niet over schrijft. Ik adviseer iedereen om ook Pauls levensloop te lezen.

Vertel iets over je jeugd, over het gezin waarin je bent opgegroeid, wat voor soort puber je was

Ik ben de oudste, en heb een jongere zus. Mijn vader werkte bij het waterleidingbedrijf van Vlaardingen. Mijn moeder moest stoppen met werken toen ze trouwde, zoals toen heel gewoon was. Ik ben nu zelf de oudste van de nog levende familie (mijn vader had twee broers, mijn moeder was enig kind). Toevallig heb ik morgen neven-en-nichten-dag en ontmoet ik de kleine familie die we zijn. Mijn vrouw Marian heeft ook een kleine familie. Het gezin waarin ik opgroeide was een warm nest, heel gezellig. Mijn vader was een opgewekte man. Jij noemt mij 'feitelijk', en dat was mijn vader ook; die kant van mijn karakter heb ik vast van hem geërfd.

Ik was zeker een puber maar wel een rustige. Ik heb nooit serieus ruzie met mijn ouders gehad, voor zover ik me kan herinneren. De middelbare school was niet echt een leuke tijd. Op de HBS(B) hadden we heel veel vakken in 5 jaar (tegenwoordig in 6) dus ik had het druk met school. Ik heb zeker veel geleerd, bijv. alle moderne talen, wat van pas komt nu bij mijn werk bij Naturalis. Ik had niet veel contact met mijn klasgenootjes, want we woonden in een uithoek van de stad (vroeger dan, nu heeft Vlaardingen veel meer stad). Ik zat veel thuis, ik knutselde en tekende graag. Mijn opa was huisschilder, maar tekende en schilderde ook graag, artistiek dan, dus ik zal het wel van hem hebben. Zoals Tilly Sijpesteijn over mij zei: Paul is een nerd, maar wel eentje die kan uitleggen wat een nerd is. Die eigenschap kwam mij ook zeker goed

van pas later bij Elsevier.

Ik heb op de HBS nog een jaar les gehad van Maarten 't Hart. Hij was toen zelf derdejaars student biologie. Zijn leraarschap was geen groot succes: hij was wel een enthousiast verteller, maar hij kon totaal geen orde houden. Evenzogoed had ik leuk contact met hem, over zijn vak biologie. Mijn tekensvaardigheden kwamen mij goed van pas want we moesten veel dieren tekenen.

Hoe was je studie? Hoe was jouw studentenleven? Heb je - net als interviewster - geëxperimenteerd met marihuana? En hoe kom je bij het vak bio-informatica?

Nee, geen marihuana voor mij. Ook geen alcohol trouwens, tot op de dag van vandaag, en hooguit een enkel sigaartje om te proberen (het beviel niet). Klinkt als een sober leven!! Maar ik heb een hele leuke studententijd gehad, totaal anders dan mijn middelbare schooltijd, ik kwam echt tot leven. Ik had vrienden die ook niet zo nodig aan de drank en de drugs en zo hoefden. Wat me aantrok aan bio-informatica, wil je weten. Ik was na mijn kandidaats een project aan het doen met eendeneieren. Dat betekent veel wachten tot de eieren uitkomen. In het kantoor naast het mijne stond een grafische terminal, één van de eerste binnen de universiteit; ik wilde graag tekenen op dat ding maar algemene software als Photoshop of Illustrator bestond toen nog lang niet, dus ging ik zelf tekenprogramma's schrijven, beginnend met vooral mathematische vormen.

Na het project met de eendeneieren

(dat overigens mislukte) vond ik het tekenen en programmeren zo leuk dat ik mij specialiseerde in wat nu bio-informatica heet, de toepassing van ICT in de biologie. Ik was de eerste student die afstudeerde met als hoofdvak bio-informatica in Leiden. Mijn tekenprogramma werd gebruikt voor een aantal wetenschappelijke artikelen; één onderzoeker heeft daarmee een animatie gemaakt van bepaalde vissen in het Victoriameer; die konden met een soort 'slot' op hun bek rondzwemmen zodat zij hun bek moeiteloos wijd open konden houden. Net zoiets als dat wij alleen lang kunnen staan met onze knieën 'op slot' en niet met gebogen knieën bijv. Ik kreeg credits voor mijn tekenprogramma en werd zelfs als mede-auteur vermeld bij een ander onderzoek.

> pag.4

Grappig is wel dat ik na vele jaren

> vervolg van pag.3

Maarten 't Hart weer tegenkwam, en wel bij het biologieblad "De Kameleon", hij als hoofdredacteur en ik als illustrator en eindredacteur. Ik heb verder veel computercursussen helpen ontwikkelen als student-assistent. Heb lang over mijn studie gedaan, wel 10 jaar (de laatste 4 jaar wel met een 50% baan als systeemprogrammeur bij het Centraal Reken Instituut ernaast).

Als ik jouw beschrijving van je Elsevier-tijd lees, dan kom ik veel ICT-achtig jargon tegen; wat deed je zoal op een werkdag? Ter vergelijking: als bureauredacteur begon ik de dag met een stapel manuscripten en een rood/blauwe Bic-pen en aan het eind van de dag was de stapel kleiner geworden

Toen ik afstudeerde was er geen werk voor biologen, maar een enorme vraag naar informatici. Ik heb trouwens een lesbevoegdheid biologie, maar daar was nooit iets van gekomen. Ik heb mijn gehele werkzame leven bij Elsevier gewerkt, en wel van 1983 tot 2021. Dat betekent 38 jaar bij dezelfde werkgever. Je vraagt mij of dat iets zegt over Elsevier. Ja, dat denk ik zeker. Ik werkte vrijwel altijd op het snijvlak van uitgeven en techniek, daar waar je veel mensen ontmoet. Mijn loopbaan ziet er ICT-achtig uit, maar ik heb na mijn begintijd bij het Informatiecentrum altijd in het publishing deel van de organisatie gewerkt. Dat was ook veel leuker, want dan kon je met publishers sparren over wat ze graag ontwikkeld wilden hebben en daarna daarover technisch sparren met IT'ers op gelijk niveau over wat de publishers graag wilden zien. Een typische werkdag had ik niet. Iedere dag was anders, niet voorspelbaar. Ik werkte meestal aan projecten, we bouwden concepten en programma's. Geen sleur. Zo'n stapel manuscripten zou ik wel sleur hebben gevonden.

Zeker in mijn begintijd als Hoofd Informatie Centrum (leidinggevend aan twee personen) had ik geen idee hoe een werkdag eruit zou zien. Leidinggeven was niet zo mijn ding. Ik ben geen 'baasbaas'. Ik wilde dan tenminste meewerkend

voorman zijn. Ik vond het bijv. heel leuk om mentor te zijn, nieuwe collega's in te werken, als buddy of vraagbaak klaar te staan. En de mensen die ik bijstond vonden dat ik dat op een prettige manier deed. Ik vind het fijn om mensen iets uit te leggen, maar niet op een betweterige manier. In mijn loopbaan heb ik heel wat presentaties gegeven. Samen met Jan Visser en Cora Koene organiseerden wij CEEP lezingen (in de Boerhaave zaal aan de Radarweg). CEEP staat voor Continuing Education in Electronic Publishing. Wij nodigden interne en externe sprekers uit die zich bezighielden met electronic publishing om te vertellen wat zij deden. Die lezingen waren populair, de zaal was doorgaans afgeladen vol.

Grappige anekdote over Derk Haank: hij en ik waren in Taiwan voor een conferentie over ScienceDirect, maar er kwam een aardbeving en de conferentie werd geannuleerd. Derk vertrok naar Singapore, en ik ook. Derk had toen al een aantal grote bibliotheken in Azië bezocht en hoorde vaak dat ScienceDirect te 'ondiep' was: er zat maar drie jaar aan recente journal artikelen in. We zaten op de kamer van Chris Kluiters toen Derk aan mij vroeg: hoeveel kost het eigenlijk om vijf jaar oude meuk te digitaliseren om ScienceDirect te completeren met meer historie. Ik berekende een beetje op een papiertje en schatte een paar miljoen. "Ga maar doen!" zei Derk. Ik gaf de opdracht door aan Barbara van Schaik, toenmalig Hoofd Electronic Warehouse; die reageerde met zoiets als "ben je nou helemaal van de ratten besnuffeld?". Heeft Elsevier later vele miljoenen opgeleverd, Derk had een hele goede zakelijke neus.

Overigens over aardbevingen gesproken: ik heb gedurende mijn reizen voor Elsevier drie natuurrampen meegemaakt. Allereerst die aardbeving in Taiwan. De aardbeving zelf miste ik net (ik was toen nog onderweg), maar ik maakte wel een aantal flinke naschokken mee, waarin ik 's nachts wakker werd in een heen-en-weer zwaaiend bed. Ten tweede zat ik in een taxi in een uiterst heftige stortvloed tijdens een moesson in Chennai, India. En tenslotte was ik in New York tijdens

superorkaan Sandy die gevolgd werd door een totale black-out van Manhattan. Een uiterst griezelige ervaring, hoewel enger voor familie en vrienden thuis dan voor mijzelf.

Hoe en wanneer hebben jij en je vrouw Marian elkaar ontmoet? En vertel eens wat meer over je (klein)kinderen

Marian en ik waren beiden lid van het LAK, het Leids Academisch Kunstcentrum. Ieder jaar was er een LAK salon waarbij alle richtingen presentaties gaven. Ik zat bij de groep schilderkunst en zij bij grafische expressie. Alle beeldende kunstgroepen was gevraagd om het decor te bouwen. Marian deed daar ook aan mee en zo is het gekomen. Dat was in 1980 dus we kennen elkaar nu 46 jaar. Bij ons 30-jarig huwelijk zijn we met de kinderen naar Brussel geweest, bij 40 jaar naar Rome. Bij ons 13-jarig huwelijk hadden we een dansfeest in Leiden, bij restaurant Burgerzaken. Ons 12,5 jarig huwelijk konden we niet vieren want we zijn op 29 augustus getrouwd (snap je dit niet, meld je bij Paul).

Onze hond Mikky is nu 8 jaar; we wonen prachtig hier in Leiden tegenover een park genaamd Kweeklust, een ideale plek om de hond uit te laten. Mikky heeft daar veel vriend(innet)jes. Wij zijn hier in 1987 komen wonen, na de geboorte van onze zoon. (Dit interview wordt afgenomen bij Paul in de tuin in het zonnetje, alwaar Mikky al die tijd aan onze voeten heeft gelegen. Zie ook de foto bij dit artikel.)

Mijn dochter werkt bij Doppler (van de duurzame flessen) als Strategic Planning en Brand Operations Manager. Mijn zoon heeft een baan bij Ikea, op het hoofdkantoor. Hij heeft eerst technische informatica gestudeerd, maar had meer de ambitie om kunst met computers te verbinden. Daarna is hij aan de kunstacademie gaan studeren. Bij Ikea zit hij nu in een Design, Tech, Strategy & Innovation team dat allerlei nieuwe concepten en technologieën ontwikkelt. Een beetje in mijn voetspoor, zou je kunnen zeggen, alleen veel geavanceerder dan wat ik deed. Hoewel, wat ik deed was toentertijd eigenlijk ook

best geavanceerd. Ik heb twee kleinzonen, van mijn zoon en zijn vrouw. Ze heten Syb en Abe en zijn resp. 6 en 2 jaar.

Grappig in je levensloop te lezen dat je na 38 jaar Elsevier en informatica terugkeert naar de klassieke biologie bij Naturalis

Ik ben inderdaad terug bij mijn oude liefde, de biologie. Ik was haar niet vergeten, zij is de afgelopen 40 jaar in mijn onderbewuste blijven sudderen. Naturalis is een schitterende plek om te werken. Ik moest mijn oude kennis weer flink opfrissen. Toch ging dat redelijk vanzelf, je verleert het eigenlijk niet. Ik werk er één middag in de week, met verder nog vergaderingen, avondopenstellingen, en ik besteed tijd aan het bijblijven bij wat er in de biologie gebeurt. Het werk is leuk door steeds een uur op een zaal te staan, en dan door naar de volgende zaal voor een uur, etc. Bezoekers komen dan vragen aan me stellen, of ik begin een gesprekje over iets waarnaar ze kijken. Ik voer zo'n 4 tot 8 gesprekjes per zaal/uur.

Het gaat goed met het museum. Vorig jaar hadden we voor het eerst meer dan een half miljoen bezoekers. We zijn uniek in Nederland, iedere week is er wel iets op tv of in de krant waarbij Naturalis ter sprake komt. Dan is er weer iets voorhistorisch gevonden, of er is een potvis of bultrug aangespoeld.

Verder besteed ik tijd aan het bijhouden van de website van onze vereniging VGEO; dat heb ik nu geheel overgenomen van de eerder dit jaar overleden Paul Klein. En natuurlijk passen Marian en ik één dag per week op de kleinkinderen. Ik houd van tekenen, boekje lezen, bouwmodellen in elkaar zetten, en met de hond wandelen. Marian en ik zijn niet zo reislustig. We huren voor vakantie vaak een huisje aan het strand waar de hond vrij mag rondrennen.

Algemene Ledenvergadering 15 april 2026

Rond de 40 leden met eventuele partner waren vorige maand afgereisd naar Nijkerk voor de jaarlijkse ledenvergadering. Kort na opening herdacht voorzitter Louis Pet de in februari overleden Paul Klein, onze secretaris en webmaster. Louis noemde vooral zijn grote toewijding aan de vereniging op allerlei gebied, en zijn oog voor detail.

Daarna kreeg Laura Hassink het woord voor een presentatie over nieuwe ontwikkelingen bij Elsevier, met name de inzet van kunstmatige intelligentie (AI), bijvoorbeeld voor de detectie van mogelijke fraude door plagiaat of door AI gegenereerde content.

Na de lunch volgde het officiële gedeelte, met de toelichting van de financiële situatie en de beoordeling van de kascommissie. Over het Dagje Uit werd een tip van de sluier opgelicht: het gaat in augustus richting De Hoge Veluwe. De aanwezigen gingen akkoord met de benoeming van twee nieuwe bestuursleden: Joke Zwetsloot en Anne van der Rest. De eerste stelde zich kort voor, de tweede was helaas afwezig wegens ziekte.

Vervolgens kreeg Fieneke van den Brink, bestuurslid van de VVG-PGB, het woord. Zij lichtte de stand van zaken wat betreft de invoering toe van het nieuwe pensioenstelsel bij pensioenfondsen PGB (zie pagina 1 van deze Nieuwsbrief). Afsluitend volgde de bekende borrel na afloop.

Willeke Casteren van Cattenburch stelt herinneringen aan haar vele jaren in dienst van Elsevier op schrift. Dit is de 21ste aflevering.

De afdeling advertentieacquisitie (6)

Van links naar rechts: Willeke, dr Hans Laeven, acquisiteur van afd. Chemie en Tilly Sypesteijn, hoofd afd. Chemie.

Na twintig jaar trouwe dienst had Leni Ellinger te kennen gegeven dat zij ging stoppen met haar advertentieacquisitiewerkzaamheden als vertegenwoordiger van Europese wetenschappelijke uitgeverijen, dus ook van Elsevier Science. Het spreekt vanzelf dat ik haar een afscheidsbezoek bracht – met een leuk cadeau ter herinnering aan de fijne band die wij in deze twintig jaar hadden opgebouwd. Daarna reisde ik door naar New Orleans om een groot Congres over Analytische Chemie – met het accent op Chromatografie – bij te wonen, om daar haar opvolger te introduceren.

Na informatie en overleg met American Elsevier hadden wij contact gelegd met Michael Baer en na kennismaking tijdens een bezoek aan Amsterdam nam

hij vanaf voorjaar 1985 deze taak van haar over.

Het bovenvermelde congres is dus het eerste dat hij ging bezoeken in verband met advertentieacquisitie. Samen met American Elsevier hadden we daar een grote stand. Tilly Sypesteijn, hoofd van onze sectie Chemie, samen met acquisiteur chemie dr. Hans Laeven, kwamen er voor over en ook Guy van Dam van onze sales-afdeling (met name fonds- tentoonstellingen, boeken en tijdschriften) was aanwezig als mede-standbeheerder. Michael Baer was een prettig iemand om mee samen te werken. Midden dertig dus daar konden we nog lang plezier van hebben. En dit congres was natuurlijk het ideale moment om de 'Special Issues' van ons Journal of

Geïntje met maskers voor: midden Tilly Sypesteijn en links van haar Guy van Dam van Sales.

Chromatography onder de aandacht te brengen van onze adverteerders en potentiële adverteerders. Met een verhoogde oplage, waardoor extra verspreiding was gegarandeerd, nam het advertentie-potentieel aanmerkelijk toe.

Tijdens de drie dagen die Michael voor dit congres had uitgetrokken, hadden we ruimschoots gelegenheid om alle daarvoor in aanmerking komende firma's te benaderen en zelfs al orders te boeken. Michael bood me een lunch aan in een van de historische panden waar we geheel in de stijl en aankleding van de twintiger jaren werden ontvangen door nakomelingen van tot slaaf gemaakten. Michael was zeer onder de indruk. Tilly, Hans en ik hadden een middagje vrij gemaakt om de historische binnenstad van New Orleans te bezoeken. Het openbaar vervoer werd verzorgd door bussen met een groot achterbalkon waarop stevast een jazzbandje had plaats genomen, zodat de vrolijke klanken van jazzmuziek ons al van verre tegemoet kwamen. Dat was pas leuk!

Let op het 'kantwerk' van de balkons.

Overall speelden trouwens jazzorkestjes in de historische pandjes. Wat ons vooral opviel waren de vele balkons die waren voorzien van een 'ijzeren kantwerk' (zie foto). In het echt was het echter veel mooier dan op onze foto's!

Tijdens dit congres ontdekte ik tussen alle Amerikaanse stands plotseling een Nederlands bedrijf: ANATECH – Susteren – Holland. Ik ging natuurlijk meteen kennismaken en werd uiterst vriendelijk ontvangen door de directeur Gosse van der Plaats en zijn vrouw Annelies. Het voelde eigenlijk meteen als een soort 'thuiskomen'. Gosse legde uit dat ANATECH samenwerkte met het Zwitserse bedrijf Mettler Instruments

uit Basel. Na verdere discussie bleek al gauw dat ons blad *Thermochimica Acta* aansloot bij het uiterst gespecialiseerde product dat ANATECH maakte. Omdat wij zeer zelden advertenties binnenhaalden voor *Thermochimica Acta*, bood ik een contract aan tegen gunstige voorwaarden en daar werd op ingegaan. Maar wat nog veel leuker was, was de aankleding van hun stand door Annelies. Er hingen een paar heel mooie gouaches van haar hand en er stonden ook een paar beeldjes die zij had gemaakt. Het bleek dat Annelies beeldhouwer was en dat zij en soort "Galerie aan huis" hadden, met regelmatig groepstentoonstellingen. Omdat mijn beide zusjes in Zuid-Limburg waren gaan wonen, kwamen Ferry en ik daar regelmatig.

Als Annelies een 'opening' had in haar Galerie, gingen wij als we enigszins konden daar naar toe en namen dan de zusjes mee en ook mama, als zij bij Anneke of Caluke logeerde. De dochter van Annelies woonde bij ons om de hoek, op de Lijnbaansgracht. Als zij daar waren dan kwamen ze natuurlijk ook bij ons boven.

Inmiddels had Elsevier het pand Molenwerf tegenover Station Sloterdijk betrokken, alsmede het pand 'Overmolen', aan de andere kant van de snelweg Amsterdam-Haarlem. Het bloed kruipt waar het niet gaan kan... dus in pand Molenwerf begon ik ook met tentoonstellingen, in het restaurant en in het halletje bij de uitgang van het restaurant.

Speciaal voor exposities van sierraden en kleine objecten werd er een afsluitbare vitrine aangeschaft die bij het zitje in het halletje kwam te staan. Annelies heeft daar als eerste haar kleine bronzen beeldjes geëxposeerd, met succes.

Annelies van Herk.

Wordt vervolgd.

Reacties: fam.casteren@home.nl

ED VERMIJ

begon in 1963 als corrector bij Uitgeversmaatschappij Elsevier. Bij Bonaventura/Annoventura was hij vele jaren (hoofd)redacteur van het Almanakken-fonds met als belangrijkste titel Elseviers Belasting-Almanak.

tenschappelijke fonds van Elsevier door de manuscripten van Duitse wetenschappers, die in de jaren vóór de oorlog niet meer in Duitsland uitgegeven mochten worden, in Nederland uit te geven. Mede door het toedoen van Elsevier maakte de taal van de wetenschap een omwenteling van het Duits naar het Engels.

Geschiedenis van Elsevier (deel1)

Meermalen is in het verleden begonnen met het verzamelen van historische gegevens om te komen tot de publicatie van de geschiedenis van Elsevier. In 1978-1979 heb ik zelf daarvoor nog teksten bewerkt. Telkens kwam er echter weer iets tussen, eenmaal doordat, zo heb ik ooit gehoord, Pierre Vinken het niet wilde. In 2018 zou het dan uiteindelijk toch nog gebeuren, maar RELX/Elsevier B.V. besloten vlak voor het ter perse gaan het boek waaraan heel lang is gewerkt uiteindelijk toch niet uit te geven. Mij is niet bekend wat daarvan de reden was.

Uitgevers-Maatschappij Elsevier

In 1880 richtte **Jacobus George Robbers** (1838-1925), samen met vier andere firmanten, George Lodewijk Funke, Gualtherus Johannes Cornelis Kolff, Karel Hermanus Schadd en Jan Hendrik de Groot, Uitgevers-Maatschappij Elsevier op. De uitgeverij zou voornamelijk literatuur en populair-wetenschappelijke boeken uitgeven.

De uitgeverij vestigde zich eerst in Rotterdam aan het Haringvliet 83, tevens het adres van de boekhandel van Robbers. Zeven jaar later, in 1887, verhuisde het bedrijf al naar Amsterdam, de boekhandel van J.G. Robbers was toen gevestigd op hetzelfde adres: Nieuwezijds Voorburgwal 64. In 1913 werd een nieuw kantoor en magazijn betrokken aan het Singel 151 ter hoogte van de Torensuis.

Een eerste succes behaalde de uitgeverij met de 'tweede door den auteur herziene druk' van Multatuli's **Max Havelaar** in 1881. Hierna werden ook alle andere rechten op de werken van Multatuli overgenomen van G.L. Funke, medefirmant in het bedrijf. Het parade-paardje van Elsevier volgde drie jaar later, in 1884, met de uitgave van de tweede

druk van de **Winkler Prins Encyclopaedie** volledig geschreven door schrijver en predikant Anthony Winkler Prins.

In 1927 nam Herman Robbers, zoon van Jacobus George Robbers, het bedrijf over. Hij was echter meer schrijver dan uitgever. In 1928 nam hij als secretaris Johannes Pieter Klautz in dienst die in 1931 als directielid werd benoemd.

Uit de memoires van J.P. Klautz, **In de ban van mijn schaduw**, valt op te maken dat Herman Robbers zeer begaan was met de Nederlandse literatuur. Hij vond dat schrijvers met respect behandeld moesten worden en een eerbaar honorarium moesten krijgen. Dit was uiteraard erg nobel, maar funest voor de bedrijfsresultaten. De **Winkler Prins Encyclopaedie** en de vele uitgaven van het werk van Jules Verne hielden het bedrijf toen nog net overeind.

'Ted' Klautz bewees veel betere commerciële inzichten te hebben dan Herman Robbers. De uitgave van het boek **Rubber** (1931) van Madelon Székely-Lulofs werd zijn eerste succes. Van het boek werden zelfs een toneelstuk en een film gemaakt. Klautz legde ook de basis voor het we-

Klautz' interesse lag al bij de chemie, fysica en medische wetenschappen en samen met de boekhandelaren Dekker en Nordemann breidde hij het fonds voor Elsevier aanzienlijk uit.

De eerste eigen uitgave van Elseviers Wetenschappelijke Uitgeverij was het **Lehrbuch der Organischen Chemie** van Paul Karrer dat verscheen in 1937. Het was een schot in de roos, want Karrer ontving nog datzelfde jaar de Nobelprijs voor chemie.

In 1939 richtte Klautz Elsevier Publishing Company Ltd. in Londen op om de Engelstalige wetenschappelijke uitgaven in Groot-Brittannië op de markt te brengen. Vlak voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog volgde ook nog de oprichting van Elsevier Publishing Company Inc. in New York.

WELKOM

Als nieuwe leden of donateur heten wij welkom: Dhr. P.H.S. (Paul) Sniijders, Chiclana de la Frontera, Cádiz, Spanje

IN MEMORIAM

De volgende leden zijn ons ontvallen: Dhr. J.C. (Jan) Flier, Naarden
Mevr. L.J.M. (Luus) Gravestein-Paternotte, A'dam
Mevr. A. (Anneke) Lombert-Groot, Amsterdam
Mevr. A.F. Born-van Egdome, Uithoorn